

ABSTRAKT

Leishmanióza je parazitické onemocnění působené prvoky rodu *Leishmania*, jejichž vektorem jsou samice rodu *Phlebotomus* a k přenosu leishmáníí dochází během sání krve. Je-li hostitel před kontaktem s leishmáníemi vystaven slinám flebotomů, dochází k sensitizaci; v některých případech dochází k tzv. protektivnímu efektu, jenž ovlivní výslednou podobu onemocnění. Uvádí se, že tento efekt pramení z opožděné hypersenzitivní reakce na sliny flebotomů, která vrcholí přibližně 48 hodin po interakci se slinným antigenem a jejímž důsledkem je povzbuzení obranných mechanismů hostitele proti leishmáníím. Cílem této diplomové práce bylo ověřit druhově specifické vlastnosti protektivního efektu, závislé mimo jiné právě na načasování infekce po poslední expozici slinám flebotomů. Předložené výsledky prokázaly, že zatímco u imunizovaných myší BALB/c, které byly infikovaných prvokem *Leishmania major* týden po vystavení slinám *Phlebotomus duboscqi*, se protektivní efekt vyvinul, tak při infekci provedené 48 hodin po expozici k tomu nedošlo. Protektivní efekt daný vystavení slinám flebotomů před infekcí v tomto případě dokonce úplně vymizel, což bylo prokázáno statisticky nesignifikantními rozdíly měřených parametrů v porovnání s kontrolní neimunizovanou skupinou. Vystavení sání flebotomů druhu *Sergentomyia schwetzi* navíc neovlivnilo výslednou podobu onemocnění při infekci s *Leishmania major* spolu s homogenátem slinných žláz druhu *Phlebotomus duboscqi*, tedy druhu fylogeneticky vzdálenému rodu *Sergentomyia*. Zkrácené načasování infekce tak nemělo vliv na specifitu protekce proti leishmáníím vyvolanou imunitní reakcí na sliny flebotomů. V rámci experimentů byly měřeny markery poukazující na závažnost infekce, jakož i její imunologické aspekty. Závěry práce přinášejí nové poznatky pro výzkum dosud přehlížených faktorů ovlivňujících výslednou podobu onemocnění leishmaniózou, které se mohou uplatňovat i v endemických oblastech.

Klíčová slova: *Leishmania*, sliny flebotomů, *Phlebotomus duboscqi*, *Sergentomyia schwetzi*, protektivní efekt, hypersenzitivní reakce opožděného typu, pre-expozice